

2022-04-25

Dnr: 850- 12421-2022

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till ju.L5@regeringskansliet.se
Ju2022/01303

Yttrande över utkast till lagrådsremiss – Åtgärder för en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker förslagen i utkast till lagrådsremiss, men vill lämna nedanstående synpunkter på förslagna ändringar.

Det finns vissa områden som behöver förtydligas och ses över ytterligare för att lagstiftningen ska uppnå sitt syfte och vara långsiktigt hållbar. Det är viktigt att förutsättningarna och ramarna blir tydliga för kommunerna och att lagstiftningen säkerställer ett jämlikt och hållbart mottagande oavsett i vilken kommun placering sker.

5.3 Bestämmelsernas närmare utformning

I lagrådsremissen ges förslaget att vad som sägs om förläggningar i lagen även ska gälla de boenden som anordnas av kommunerna, bland annat att skäligt belopp kan avkrävas för logi av den som har inkomst eller egna tillgångar. Länsstyrelsen Skåne anser att det finns ett behov av att den skäliga ersättning som kan tas ut regleras för att undvika ojämlika förhållanden på olika boenden runt om i landet.

Det är positivt att det särskilt nämns att det inte bör vara möjligt för en kommun att fullgöra sin skyldighet enligt föreslagna lagändringar genom att erbjuda boende i en annan kommun. Utifrån Länsstyrelsen Skånes erfarenheter av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) kan detta dock behöva förtydligas i lag eller i förordning för att undvika en hantering som avviker från syftet.

5.4 Berörda lagar bör gälla även de som ansökt om uppehållstillstånd med tillfälligt skydd

Länsstyrelsen Skåne vill belysa utmaningen i relation till vårdbehov för dem som är viseringsfria eller behöver uppsöka vård omedelbart, innan registrering/ansökan skett.

5.5 Beslut om anvisning av en kommun som ska anordna boende bör inte kunna överklagas

Utifrån Länstyrelsen Skånes erfarenheter av bosättningslagen kan det utöver indragen möjlighet till överklagande av anvisning även finnas skäl att i lag införa sanktioner eller möjligheter att vidta andra åtgärder mot den kommun som inte fullföljer sitt ansvar.

5.6 Förhållandet till vissa andra bestämmelser

Länstyrelsen Skåne håller med om att det finns skäl att ytterligare analysera och eventuellt göra anpassningar i bestämmelserna om anvisning enligt bosättningslagen. Det är av vikt att personer som tidigare anvisats en kommun som tillfälligt skyddsbehövande vid ändrad status som innebär att hen istället omfattas av bosättningslagen ges möjlighet till kontinuitet och vidare bosättning i samma kommun som tidigare. Detta är särskilt viktigt för barn med påbörjad skolgång och där etablering i viss kontext redan skett, men även för vuxna utifrån hälsoaspekter samt vid de situationer där en individ hittat sysselsättning.

I relation till detta finns även vissa behov av tydliggörande från Migrationsverket vad som gäller för den som efter uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet ansöker om asyl; detaljer kring det gällande beslutsstoppet för ärenden från Ukraina, om positiva beslut fortfarande fattas, om nytt ställningstagande kommer gällande beslutsstoppets omfattning och hur ärenden hanteras där personer med uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet ansöker om statusförklaring.

Länstyrelsen Skåne ser även behov av förtydliganden i relation till viss annan lagstiftning i förhållande till detta förslag.

Det finns skillnader vad gäller nivåerna på dagersättningen som betalas ut enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) och den etableringsersättning som betalas ut till andra skyddsbehövande med uppehållstillstånd. Den låga dagersättningen skapar redan idag svåra förutsättningar för individer i kommunerna och det finns en risk att detta får större påverkan ju längre en person ska leva på denna begränsade månadsinkomst. Den genomsnittliga handläggningstiden för en asylansökan och den tid som en asylsökande person behöver leva på dagersättning är mycket kortare än den tid som personer med uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet kan komma att leva på samma ersättning (maximalt tre år). Den låga dagersättningen kan också göra att fler personer med uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet byter spår och söker om skyddsstatus. Därmed anser Länstyrelsen Skåne att nivåerna av dagersättningen bör ses över.

Länstyrelsen Skåne ser också att det finns vissa aspekter i relation till rätten till skolgång som kan behöva analyseras vidare. Vi vet att skolgång är en friskfaktor och

att det utgör en bra kontaktyta för kommunerna inte bara mot barnen utan även till deras föräldrar och övriga familj. Beroende på hur långvariga uppehållstillstånden enligt massflyktsdirektivet kommer att bli (maximalt tre år), finns risk att rätten till skolgång (ej skolplikt) blir en försvarande faktor i kommunernas arbete. Utebliven skolplikt för denna grupp kan innebära försämrade möjligheter för kommunerna att möta upp olika behov hos målgruppen.

Länsstyrelsen Skåne vill belysa behov av att se över uppdrag till länsstyrelserna i förordning (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Enligt denna förordning har länsstyrelsen till uppdrag att verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna att ta emot personer som omfattas av bosättningslagen. Detta mottagande är i dagsläget svårt att skilja från kommunernas arbete med tillfälligt skyddsbehövande. Uppdraget till länsstyrelsen bör utökas till att även omfatta beredskap och kapacitetsuppdraget för denna målgrupp. Därutöver, med hänsyn till länsstyrelsernas erfarenheter genom befintligt uppdrag med samrådsprocess vid framtagandet av länstalsmodellen för nyanlända vill vi föreslå att länsstyrelserna involveras i framtagandet av fördelningsnyckeln utifrån massflyktsdirektivet.

Det kan också finnas anledning att se över lagstiftning om sekretessbrytande bestämmelser för en smidig dialog mellan framför allt kommunerna och Migrationsverket samt bestämmelser som styr kvalitén på boende utifrån miljö och säkerhetsaspekter.

5.7 Ersättning till kommunerna

Länsstyrelsen Skåne vill uttrycka vikten av att statliga ersättningar ger kommunerna ekonomiska förutsättningar att utföra föreslaget uppdrag. Den förordning om ersättning till kommunerna som föreslås behöver vara detaljerad och utöver ersättning för boende förtydliga ersättning för eventuell beredskapskapacitet.

Det är positivt utifrån en effektivitetsprincip att utgå från schablonbelopp då ett återsökningsförfarande kan bli resurskrävande för både stat och kommun. Länsstyrelsen Skåne vill dock lyfta hur varierande bostadsmarknadsförutsättningar, med bland annat olika lokalkostnader, samt olika kommunala ambitioner i mottagandet riskerar att göra schablonbelopp fördelaktigt för vissa kommuner och ofördelaktigt för andra och i slutet påverka den enskilda individen.

5.8 Ett bemyndigande avseende fördelning och tidsfrist

Det är av vikt att de föreskrifter som regeringen föreslås kunna meddela i förordning är tydliga och utgår från att ge goda planeringsförutsättningar till kommunerna, särskilt vad gäller tid från anvisning till mottagande samt hur länge kommunens boendelösningar ska erbjudas den anvisade personen. Det behövs förtydligas att boende ska uppna en jämn kvalitet, både utifrån boendestandard och

säkerhetsaspekter. Utifrån kommunernas planeringsförutsättningar, beredskap och kapacitet är det bra att det är antal personer per år som avses meddelas, förutsatt att antalet inte ändras och att ersättning ges för platser i beredskap. Utifrån ett systemperspektiv kan dock andelar vara att föredra då det är svårt att förutsäga hur många som kommer under ett år. Länsstyrelsen Skåne ser att det saknas resonemang kring hur detta system skulle anpassas och förhålla sig till en situation där vi står inför ett kraftigt ökat mottagande av tillfälligt skyddsbehövande personer.

Länsstyrelsen Skåne ställer sig frågande till det som lyfts som exempel i lagrådsremissen; att personer som bor i eget boende (EBO) ska prioriteras ned till förmån för personer som bor i anläggningsboende vid anvisning till en kommun. Mottagandet av personer i EBO ser annorlunda ut i denna situation än tidigare, fler bor hos privatpersoner till vilka de ej har någon anknytning. Det finns signaler på att behov av flytt från EBO till ABO (s.k. sprucken EBO) är mer vanligt förekommande. Lika viktigt som att personer i EBO i en viss kommun avräknas som mottagna är att det finns en tydlighet i förordningen om att kommunen har ansvar för och kan behöva ordna boende även för den som tidigare bott i EBO i kommunen. Det behövs lokala lösningar för att minska antalet gånger en person kan behöva byta kontext, vilket är särskilt viktigt ur ett barnperspektiv och i relation till påbörjad skolgång och vikten av kontinuitet. Det kan vid nedprioritering av personer i EBO till förmån för dem i ABO även skapas inläsningseffekter där personer i EBO tvingas leva kvar i undermåliga eller osäkra förhållanden.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den övergångsperiod som uppstår fram till ny lagstiftning eventuellt träder i kraft behöver hanteras utifrån dess komplexitet. Migrationsverket är i dagsläget ansvarig för att tillhandahålla boenden till personer som beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet. Om syftet är att boenden som anskaffats av Migrationsverket under tiden fram tills att den föreslagna lagändringen träder i kraft ska tas över av kommunerna bör det belysas på vilket sätt detta ska ske och hur detta ska regleras mellan Migrationsverket och den aktuella kommunen.

Länsstyrelsen Skåne förordar att arbetet med att anskaffa boendeplatser under övergångsperioden måste hanteras utifrån en intention att antalet flyttar för en individ ska minimeras, särskilt utifrån ett barnperspektiv.

7 Konsekvenser av förslagen

Länsstyrelsen Skåne instämmer i de konsekvenser som lyfts, men ser att konsekvensanalysen utifrån barnperspektiv, jämställdhet och jämlikhet ytterligare skulle kunna fördjupas. Särskilt risken med många flyttar och uppbrott för barn om systemen inte blir sammanhängande, kvinnors inträde på arbetsmarknaden samt den ojämlikhet ett varierat kommunalt mottagande utifrån olika möjligheter och ambition kan skapa. Boenden för personer med särskilda behov måste säkerställas.

Det saknas ett fördjupat resonemang och analys gällande rimligheten att leva med de begränsade rättigheter till exempelvis vård och välfärdssystemet som LMA innebär under så lång tid som massflyktsdirektivet kan komma att förlängas och vilka konsekvenser detta kan ge.

Länsstyrelsen Skåne ser också att det kommer vara en utmaning för kommunerna att utöver det vanliga mottagandet av nyanlända få ytterligare ett ansvar för en ny målgrupp, vilket kan komma att påverka kvalitén i mottagandet och få konsekvenser för kommunernas kapacitet och beredskap. Om mottagandet inte heller är eller av olika grupper inte upplevs som rättvist och jämlikt kan motsättningar skapas.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin, efter föredragning av integrationsutvecklare Sandra Lundberg. I den slutliga handläggningen har även tf. avdelningschef Patrik Åkesson, tf. enhetschef Gunilla Holmlin, integrationsutvecklare Sofia Pehrsson samt länsassessor Cecilia Aunér medverkat.

Ola Melin

Sandra Lundberg

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Information om hur vi hanterar dina personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd